

Humana

Lastensuojeluyksikkö Lautan omavalvontasuunnitelma

10.01.2025

Sisältö

1	Palveluntuottajaa koskevat tiedot	3
2	Omavalvontasuunnitelman laatiminen	4
2.1	Palveluiden laadun edellytykset	4
2.2	Vastuu palveluiden laadusta	5
2.3	Toimeenpano	5
2.4	Julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen	5
3	Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet	5
3.1	Palvelut	5
3.2	Toiminta- ajatus ja toimintaperiaatteet	5
3.3	Toimintaa ohjaavat arvot	5
4	Omavalvonnan toimeenpano	5
4.1	Riskienhallinnan vastuut	5
4.2	Riskien tunnistaminen ja raportointi	5
4.3	Riskienhallinnan keinot ja epäkohtien/puutteiden käsittely	6
4.4	Riskienhallinnan seuranta ja osaamisen varmistaminen	6
4.5	Palveluntuottajan ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuus	6
4.6	Ostopalvelut ja alihankinta	6
4.7	Valmius- ja jatkuvuudenhallinta	6
5	Asiakkaan asema ja oikeudet	6
5.1	Hoito- ja kasvatussuunnitelma/Palvelu- ja hoitosuunnitelma/Yksilöllinen palvelusuunnitelma	6
5.2	Osallisuus ja tiedonsaantioikeus	6
5.3	Itsemääräämisoikeuden varmistaminen	6
5.4	Asiakkaan asiallinen kohtelu	6
5.5	Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen	6
5.6	Asiakkaan oikeusturva	6
5.7	Omaohjaaja/Omatyöntekijä	8
6	Palvelun sisällön omavalvonta	8
6.1	Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta	8
6.2	Koulunkäynti	8
6.3	Ravitsemus	8
6.4	Hygieniäkäytännöt	8
6.5	Infektioiden torjunta	8
6.6	Kestävä kehitys	8
6.7	Terveyden- ja sairaanhoito	8
6.8	Lääkehoito	8
6.9	Monialainen yhteistyö	8
7	Asiakasturvallisuus	9
7.1	Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa	9
7.2	Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta	9
7.3	Henkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet	9
7.4	Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet	9
7.5	Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta	9
7.6	Henkilöstön riittävyyden seuranta	9
7.7	Toimitilat	9
7.8	Teknologiset ratkaisut	9

7.9 Lääkinnälliset laitteet	9
8 Asiakastietojen käsittely ja kirjaaminen	9
8.1 Asiakastietojen käsittely ja asiakastietojärjestelmä	9
8.2 Asiakastyön kirjaaminen	9
9 Selvitys seurannasta ja kehittämisestä	10
10 Liitteet ja muut omavalvontaan liittyvät materiaalit	10

1 Palveluntuottajaa koskevat tiedot

Palveluntuottajan perustiedot

Yksityinen palveluntuottaja

Palveluntuottajan nimi: Pienkoti Aura Oy

Y-tunnus: 1853 882-9

Yrityksen yhteystiedot: Malikantie 1A, 40640 Jyväskylä

Palveluyksikön perustiedot

Nimi: Nuutinkolo/Lastensuojeluyksikkö Lautta

Katuosoite: Nuutinkorventie 7

Postinumero: 40270 Postitoimipaikka: PALOKKA

Sijaintikunta: Jyväskylä

Vastuuhenkilö: Hanna Tyyskä

Puhelin: 040 1699343 Sähköposti: hanna.tyyska@humana.fi

Palvelumuoto: Ympäri vuorokautinen yksityinen sosiaalipalvelu, lastensuojelun sijaishuolto, erityistason lastensuojeluyksikkö, lapset ja nuoret, 7 asiakaspaikkaa

Henkilöstömäärä: Johtaja + 9 vakituista työntekijää / mitoitus 1,3

Rekisteröintitiedot

Rekisteröintipäätöksen ajankohta: Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisaikajankohta (yksityiset ympärivuorokautista toimintaa harjoittavat yksiköt): 6.9.2021

Palveluala, joka on rekisteröity: Luvanvaraiset palvelut/ ympärivuorokautinen laitoshoido/ lapsi- ja nuorisokoti

Hyvinvointialueet, joilla palvelua tuotetaan: Jyväskylä, Keski-Suomen hyvinvointialue

2 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

2.1 Palveluiden laadun edellytykset

Sosiaalihuollon palvelujen on oltava laadukkaita, asiakaskeskeisiä ja asianmukaisesti toteutettuja. Osaava ja palveluyksikön omavalvontaan sitoutunut henkilöstö on keskeinen tekijä laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamisessa ja palvelujen kehittämisessä. Humanan omavalvontaohjelma toimii yrityksen laatujärjestelmänä.

Erityistason lastensuojelupalveluiden laadun edellytykset määräytyvät lastensuojelulain, sosiaalihuoltolain, puitesopimuksista nousevien edellytysten, Humana organisaation standardien sekä yksikön omalle toiminnalleen asettamien laatuvaatimusten kautta.

2.2 Vastuu palveluiden laadusta

Vastuu palveluiden laadun valvonnasta ja toteutumisesta on yksikön johtajalla. Yksikön johtajalla on tukenaan alueellinen johtoryhmä, jossa tarkastellaan palveluiden yhdenmukaisuutta ja laadullista vaikuttavuutta. Yksikön johtaja kehittää toimintaa ja valvoo laatutekijöiden toteutumista yhdessä vastaavan ohjaajan ja työryhmän kanssa. Asiakastyön laadusta pidetään yllä aktiivista vuoropuhelua yksikön arjessa ja hyödynnetään moniammatillisen tiimin panosta siihen, kuinka muokata toimintaa vastaamaan lasten tarpeita. Laatua valvotaan ja kehitetään tavoitteellisesti vuoronvaihtoraporteilla, maanantaisin henkilöstöpalavereissa ja kuntoutustyöryhmissä, kuukausittain toteutuviissa tiimeissä ja työnohjauksissa, sekä joka kevät järjestettävässä kehittämispäivässä. Tammikuussa 2025 yksikössä otetaan käyttöön Laatutarkistuslista, jossa tarkastellaan laadullisia tekijöitä viikko-, kuukausi- ja vuositasolla. Yksikön johtaja käy laatutarkistuslistan tuloksia läpi tiimissä. Lisäksi yksikön johtaja ja alueen operatiivinen päällikkö keskustelevat laatulistasta pohjalta. Lisäksi laatulistaa käsitellään johtoryhmässä. Yksikönjohtaja käsittelee gurufieldissä tehtävät laatupoikkeamat ajantasaisesti ja niitä käydään läpi viikoittain työryhmän kanssa. Lääkehoidon Gurufield ilmoitukset käsittelee yksikön vastuu sairaanhoitaja.

2.3 Toimeenpano

Omavalvontasuunnitelma laaditaan ja päivitetään yksikön johtajan ja henkilöstön yhteistyönä, jotta työntekijät pystyvät sitoutumaan paremmin omavalvonnan toteuttamiseen. Näin varmistetaan myös henkilöstön ymmärrys ja näkemys omavalvonnan merkityksestä, tarkoituksesta ja tavoitteista. Omavalvontasuunnitelmaa laatiessa ja päivitettäessä on otettu huomioon nuorilta, heidän läheisiltään, sekä palvelun tilaajalta tullut Roidu-asiakastyytyväisyyspalautte. Työntekijöiden näkemystä työpaikan toimintakulttuurista ja hyvinvointia tukevista rakenteista kartoitetaan myös säännöllisesti työvire kyselyiden avulla ja niistä saatu palaute otetaan osaksi omavalvonnan kehittämistä.

Omavalvontasuunnitelman läpikäyminen on osa perehdytysprosessia jo työntekijän työsuhteen alussa. Omavalvontasuunnitelmaa tarkastellaan työyhteisön kanssa tiimipäivissä ja huolehditaan

siitä, että jokaisella on ajantasainen tieto laadunvalvontaan liittyvistä prosesseista (raportit, henkilöstöpalaverit, kuntoutustyöryhmät, tiimit, työnohjaukset, kehittämispäivät, Roidu, RAI, Gurufield). Lisäksi yksikönjohtaja kohtaa jokaisen työryhmän jäsenen keväisin käytävän kehityskeskustelun merkeissä, joka on hyvä hetki kartoittaa yksilöllisemmin havaintoja työn laadusta, työntekijöiden havainnoista, sekä kehitysehdotuksista. Päivittäiskirjauksia tehdään Doma Care asiakastietojärjestelmään jokaisessa työvuorossa. Kirjausten sisällön laadullisuuteen, eettisyyteen, sekä informatiivisuuteen panostetaan asiakastyön tukemiseksi ja omavalvonnan tehostamiseksi.

2.4 Julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen

Yksikönjohtaja huolehtii yhdessä vastaavan ohjaajan ja henkilöstön edustuksen kanssa omavalvontasuunnitelman sisällön laatimisesta, sekä päivittämisestä.

Omavalvontasuunnitelmaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti työyhteisön tiimeissä ja se päivitetään kolmen kuukauden välein tai toiminnan ja/tai toimintatapojen oleellisesti muuttuessa. Omavalvontasuunnitelma on osa perehdytysohjelmaa. Omavalvontasuunnitelman sisältöä kehitetään vastaamaan arjen toimintakulttuuria ja työkäytänteitä

Omavalvonta suunnitelma on nähtävillä nuorille ja heidän läheisilleen yksikön yleisissä tiloissa, olohuoneen kirjahyllyssä olevassa omavalvontakansiossa. Lisäksi ajantasainen omavalvontasuunnitelma löytyy yksikön nettisivuilta ja on vapaasti kaikkien toiminnasta kiinnostuneiden luettavissa.

3 Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet

3.1 Palvelut

Lastensuojeluyksikkö Lautta on joulukuussa 2021 toimintansa aloittanut erityisyksikkö, jossa hoidetaan nuoria, joilla on psykiatrisia tai neuropsykiatrisia haasteita elämässään. Toimintamme punainen lanka on kiintymyssuhdetyössä, asiakkaan kohtaamisessa ja vahvassa ammatillisessa vuorovaikutuksessa.

3.2 Toiminta- ajatus ja toimintaperiaatteet

Lastensuojeluyksikkö Lautan toiminta rakentuu moniammatillisen työryhmän taitoon tarkastella nuorten elämäntilanteita kokonaisvaltaisesti. Kiintymyssuhde, traumateoria, vuorovaikutus, dialogisuus sekä toiminnallisuus ovat vahvasti läsnä työryhmän ammattitaidossa. Työryhmä on perehtynyt dialektiseen käyttäytymisterapiaan ja DKT:tä hyödynnetään arjessa. Lautassa työskentelee myös toimintaterapeutti, jonka osaamista hyödynnetään toimintakyvyn

vahvistumista tukevan arjen suunnittelussa. Aito kiinnostus ja kohtaamisen ilo ovat toimintamme kulmakiviä.

Jokaisella Lautassa olevalla lapsella on nimettynä omaohjaajapari, jotka mahdollistavat korjaavien kokemusten syntymisen, sekä luottamussuhteen rakentumisen kiintymyssuhdetyötä tekemällä. Omaohjaajat tarjoavat nuorelle turvalliset aikuisuhteet käyden säännöllisesti ja suunnitellusti omaohjaajakeskusteluja nuoren kanssa. Keskusteluja ohjaa vahva dialoginen työote. Vuorovaikutustyöskentelyn rinnalla omaohjaajat tarjoavat myös kiireetöntä toiminnallista yhdessäoloa, joka mahdollistaa nuorelle onnistumisen kokemuksia ja syventää luottamussuhdetta. Vastaava ohjaaja tukee omaohjaajien työtä.

Lapsia ja nuoria kannustetaan osallisuuteen ja oman mielipiteen ilmaisuun, jotta nuorille syntyisi kokemus vaikutusmahdollisuuksista omaa elämää koskevaan päätöksentekoon. Nuori nähdään oman elämänsä asiantuntijana.

Yhteisön viikoittaisessa nuorten palaverissa nuorilla on mahdollisuus nostaa esiin ajatuksiaan, havaintojaan, näkemyksiään ja toiveitaan, jotta arki Lautassa olisi mahdollisimman nuorten itsensä näköistä ja tukisi heidän kasvuaan kohti aikuisuutta. Nuorten palaverin yhteydessä on myös toiminnallinen osuus, jonka tarkoitus on järjestää mielekästä tekemistä, mahdollistaa sosiaalisen kuntoutumisen alusta, sekä vahvistaa yhteisön keskinäisiä vuorovaikutussuhteita. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa toimintojen ideointiin ja suunnitteluun.

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti yhdessä nuorten kanssa ja sen teemoista puhutaan arjessa. Nuorten oikeusturvasta huolehditaan tiedottamalla nuoria heidän oikeuksistaan sosiaalihuollon ja lastensuojelun asiakkaana.

Nuoria tuetaan vuorovaikutuksessa nuoren kanssa toimivien tahojen kanssa ja pyritään vahvistamaan nuoren omaa toimijuutta ja itsemääräämisoikeutta. Nuoren perhe- ja läheissuhteita tuetaan. Nuoren kaverit ja perheenjäsenet ovat tervetulleita vierailemaan yksikköön. Kauempaa tulevien perheiden on mahdollista yöpyä yksikön käytössä olevassa asunnossa muutaman kilometrin päässä. Lautassa käynnistyy tammikuussa 2025 perhetyön malli, joka nostaa perheen ja läheiset entistä kiinteämmin mukaan sijaishuollon prosessiin.

Nuorilta, läheisiltä ja palvelun tilaajilta kerätään säännöllisesti asiakaspalautetta palvelun kehittämisen tueksi.

3.3 Toimintaa ohjaavat arvot

Lastensuojeluyksikkö Lautan toiminta-ajatus perustuu kohtaamisen iloon, sitoutuneisuuteen asiakastyössä sekä vastuulliseen toimintakulttuuriin.

Keskiössä on aito kohtaaminen ja vahva vuorovaikutus - ilo, huumori ja utelias asenne nuorta kohtaan auttaa luottamuksen syntymiseen. Työskentelyä ohjaa ratkaisukeskeisyys ja eteenpäin katsova asenne. Sitoutuneisuus on läpinäkyvyyttä, asiakasta osallistavaa ja asiakkaan toimijuutta rakentavaa vuoropuhelua eri elämän osa-alueiden tukemiseksi.

Vastuullisuus kuvastaa tasavertaista, kunnioittavaa ja ymmärtävää kohtaamista asiakkaan kaikissa verkostoissa.

4 Omavalvonnan toimeenpano

4.1 Riskienhallinnan vastuut

Yksikönjohtaja perehdyttää henkilöstön omavalvonnan periaatteisiin ja käytäntöön ottamiseen, mukaan lukien henkilökunnalle laissa asetettuun velvollisuuteen ilmoittaa asiakasturvallisuutta koskevista epäkohdista ja niiden uhista. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat osa joka päivästä arjen työtä palveluissa.

Riskienhallinta perustuu riskien arviointiin ja ennakkointiin. Riskienhallinnassa huomioidaan asiakas- ja työturvallisuus. Riskien arvioinnin tavoitteena on turvallisten ja työntekijöiden työssäjaksamista edistävien olosuhteiden tarkastelu. Havaittujen asiakas- tai työturvallisuutta vaarantavien tilanteiden ehkäisemiseksi, poistamiseksi tai lieventämiseksi sovitut toimenpiteet kirjataan, aikataulutetaan ja sovitaan niiden seurannasta.

Yksikössä on käytössä Gurufield-järjestelmä haitta- ja poikkeamatilanteiden seurantaan. Työntekijät perehdytetään Gurufieldiin käyttöön ja sinne kirjataan sekä asiakastyön poikkeamat kuin laatupoikkeamatkin. Asiakastyönpoikkeamia ovat mm. lääkepoikkeamat, uhka- ja vaaratilanteet, kuten nuoren aggressiivinen käyttäytyminen tai asiakkaan itsetuhoinen toiminta, ja hoitotyön poikkeamat. Laatupoikkeamia ovat mm. henkilöstöön liittyvät poikkeamat, kuten riittämättömät resurssit, omaisuus- ja materiaalipoikkeamat ja tietosuojapoikkeamat. Esihenkilö käsittelee poikkeamailmoitukset ja määrittelee tarvittaessa korjaavat toimenpiteet ja seurannan. Kaikki yksikössä havaitut poikkeamat käydään säännöllisesti läpi työyhteisön viikkopalavereissa ja tiimpäivissä toiminnan kehittämiseksi.

Yksikönjohtaja vastaa siitä, että toiminnan turvallisuudesta vastaamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Riskien hallinta ja tunnistaminen vaatii aktiivista ja reaaliaikaista toimintaa koko työyhteisöltä. Työyhteisö osallistuu omavalvontasuunnitelman laatimiseen, riskien arviointiin ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Yksikön riskienhallinnan luonteeseen kuuluu jatkuva ennaltaehkäisevä ja turvallisuutta vaaliva työote. Koko työyhteisöltä vaaditaan sitoutumista, mukautumiskykyä, virheistä oppimista, sekä sietämistä elää jatkuvaa muutosta, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen olisi mahdollista. Koko työyhteisö toimii sekä työkuultuurin, että työ- ja toimintatapojen kehittäjänä.

Yksikönjohtaja vastaa tunnistettujen riskien käsittelystä, jatkotoimenpiteiden määrittelystä ja seurannasta. Yksikönjohtaja varmistaa, että yksikön vastaavalla ohjaajalla on riittävä tieto määriteltyjen toimenpiteiden jalkauttamiseksi ja ohjaamiseksi osaksi työryhmän arkisia käytänteitä. Jokaisella työntekijällä on yksilökohtainen vastuu noudattaa ja toteuttaa annettuja ohjeita

4.2 Riskien tunnistaminen ja raportointi

Keskeisimmät riskitekijät erityisyksikön arjessa liittyvät asiakkaiden psyykkisen oireilun voimistumiseen, josta voi seurata muun muassa aggressiivisuutta, itsetuhoisuutta, karkaamista ja päihteiden käyttöä. Näiden riskien tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja tilanteessa toimiminen on jokaisen hoito- ja kasvatushenkilökunnan vastuulla. Työryhmän toimintakyvyn ylläpitäminen laadukkaaseen riskien hallintaan toteutuu toiminnan suunnittelemisesta yhdessä henkilöstön kanssa, riittävän ammatillisen kompetenssin varmistamisesta koulutuksia järjestämällä, sekä tarpeellisesta resurssoinnista, joka on yksikön johtajan vastuulla.

Lisäksi riskejä voi aiheutua toimintaympäristön epäjärjestyksestä (esteellisyys liikkumiselle, tavaroiden jääminen väärille paikoille), inhimillisistä erehdyksistä, sekä kiinteistön toimintaan äkillisesti ilmenevistä vioista.

Riskienkartoitus on säännöllistä toimintaa. Havainnointi kuuluu jokapäiväiseen arjen työhön. Henkilöstön velvollisuus on nostaa esille työssään havaitsemansa epäkohdat, riskit ja vaaratilanteet. Havaitessaan arjen työssä tai toiminnassa epäkohdan, läheltä piti-tilanteen tai vaaratilanteen, tulee ensisijaisesti toimia tilanteen edellyttämällä tavalla välittömän turvallisuuden varmistamiseksi, kirjata havainnosta Gurufield-ilmoitus ja keskustella asiasta yksikönjohtajan kanssa. Riskien kartoituksen tavoitteena on tunnistaa merkittävimmät uhkatekijät, joille etsitään tarkoituksenmukaisimmat riskienhallintatoimenpiteet. Riskien arviointi on osa työsuojelun toimintaohjelmaa sekä pelastus- ja lääkehoitosuunnitelmaa.

Konkreettisia arjen työkaluja riskien tunnistamiseen ja hallintaan:

- Gurufield-ilmoitukset
- Viikon toimintojen läpikäynti ja työnjako maanantain henkilöstöpalaverissa, jotta

varmistetaan riittävät resurssit sovittujen menojen toteuttamiseen (vastuu vastaavalla ohjaajalla)

- Retki- ja turvallisuussuunnitelman laatiminen yksikön ulkopuolelle suuntautuviin retkiin ja matkoihin
- Säännöllisen asiakaspalutteen kerääminen asiakkaan, omaisten tai palvelun tilaajien havaitsemien epäkohtien, laatupoikkeamien ja riskien tunnistamiseksi

4.3 Riskienhallinnan keinot ja epäkohtien/puutteiden käsittely

Riskienhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen keskusteluilmapiiri, jossa sekä henkilöstö, että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä havaintojaan. Riskien hallinnan keskeisin keino on valveutunut ja ammattitaitoinen työryhmä, joka toiminnallaan tunnistaa, ennaltaehkäisee ja ratkaisee riskitilanteita.

Osana riskienhallinnan toimeenpanoa toteutuneet haittatapahtumat ja poikkeamat kirjataan, analysoidaan, raportoidaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet. Humanassa käytämme Gurufield-järjestelmää oman työn valvonnan ja laadun kehittämisen työkaluna. Järjestelmä pitää sisällään havaintojen, palautteiden ja poikkeamien hallinnan, tarkastuskäyntien raportoinnin ja seurannan sekä itsearviointit. Jokainen työntekijä raportoi havaintojaan järjestelmään. Järjestelmä tukee ja auttaa meitä edistämään asiakas- ja henkilöstöturvallisuutta sekä kehittämään toimintatapojamme. Yksikössä on kuvattuna riskien hallintaan ja omavalvontaan liittyviä ohjeita. Yksikönjohtaja informoi havaitut asiat organisaatiossa ylöspäin palvelujohtajalle ja raportoi nämä kootusti Pienkoti Aura Oy:n johtoryhmässä joka toinen viikko. Tarvittaessa palvelujohtaja raportoi tapahtumat myös laajemmin Humanan konsernissa valtakunnallisissa ohjausryhmissä.

4.4 Riskienhallinnan seuranta ja osaamisen varmistaminen

Yksikönjohtaja määrittää Gurufield-järjestelmässä korjaavat toimenpiteet, niiden aikataulut ja vastuuhenkilöt aina tarvittaessa laatupoikkeaman käsittelyn yhteydessä. Yksikönjohtajan vastuulla on valvoa korjaavien toimenpiteiden toteutumista ja johtaa prosessia. Tiedotus korjaavista toimenpiteistä työyhteisölle tapahtuu suullisesti vuoronvaihdon raportoinnin yhteydessä, viikoittain maanantaisin henkilöstöpalavereissa, työyhteisön tiimeissä ja kehittämissäpäivissä sekä Domacare-asiakastietojärjestelmän viestitoiminnon välityksellä ja sähköpostitse. Tiedotus yhteistyöverkostoille tapahtuu puhelimitse ja sähköpostin välityksellä. Riskienhallinnan prosessi kulkee jatkuvana osana läpi yksikön arjen ja osaamista päivitetään tarvittaessa koulutusten kautta.

4.5 Palveluntuottajan ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuus

Sotevalvontalaissa määritetään 29§, että sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisensä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut toteutetaan laadukkaasti. Yksikön työntekijän on ilmoitettava viipymättä yksikönjohtajalle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Havainnosta on tehtävä lisäksi Gurufieldiin ilmoitus asiakastyön poikkeama – epäasiallinen kohtelu SHL 29§.

Yksikönjohtajan on ilmoitettava asiasta hyvinvointialueen sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle ja käynnistettävä toimet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi, ja ellei niin tehdä, ilmoituksen tekijän on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Jos epäkohta on sellainen, että se on korjattavissa yksikön omavalvonnan menettelyssä, se otetaan välittömästi työn alle. Jos epäkohta on sellainen, että se vaatii järjestämisvastuussa olevan tahon toimenpiteitä, siirretään vastuu korjaavista toimenpiteistä toimivaltaiselle taholle. Ilmoituksen tehneeseen ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia.

4.6 Ostopalvelut ja alihankinta

Yksikköön on hankittu L&T – kiinteistöhuollon ja puhtaanapidon palvelut. Työnohjaus ja laadukasta työtä tukevat koulutuspalvelut on hankittu ostopalveluina.

4.7 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta

Valmius- ja jatkuvuussuunnittelu on varautumista erilaisten häiriöiden aiheuttamiin haasteisiin. Valmius- ja jatkuvuussuunnittelussa pyritään luomaan ratkaisut, joilla häiriöiden vaikutukset pystytään vaikuttavuuden ja keston suhteen rajaamaan siedettäviksi. Keinoina ovat esimerkiksi suojaukset, vararesurssit ja toiminnan muutokset. Yksikköön on laadittu erillinen valmius- ja jatkuvuudenhallinta suunnitelma, jonka ajantasaisuudesta vastuu on yksikön johtajalla.

5 Asiakkaan asema ja oikeudet

5.1 Hoito- ja kasvatussuunnitelma/Palvelu- ja hoitosuunnitelma/Yksilöllinen palvelusuunnitelma

Asiakassuunnitelmassa määritellään lapsen hoidon- ja kasvatuksen reunaehdot. Hoito- ja kasvatussuunnitelma tarkoittaa ne konkreettiset arkielämän työmenetelmät, joilla asiakassuunnitelmassa sovittuja tavoitteita mahdollistetaan toteutuviksi. Omaohjaajat vastaavat hoito- ja kasvatussuunnitelman laadinnasta ja päivittämisestä yhdessä vastaavan ohjaajan kanssa. Yksikönjohtaja on mukana hoito- ja kasvatussuunnitelmaan liittyvissä erityiskysymyksissä, kun linjaukset vaativat kokonaistilanteen laajempaa tarkastelua.

Nuorta ja vanhempia kannustetaan ottamaan osaa hoidon ja kasvatuksen sisällön suunnitteluun omien voimavarojensa mukaisesti. Parhaimmillaan hoito- ja kasvatussuunnitelma sekä yhdessä sovitut käytänteet vahvistavat ohjaajien ja vanhempien välistä kasvatuskumppanuutta ja edistävät sijoituksen aikaisen työskentelyn onnistumista.

Jokainen työntekijä on velvollinen tutustumaan nuoren hoito- ja kasvatussuunnitelmaan ja toteuttamaan siinä määriteltyjä arjen toimintamalleja. Työyhteisössä käydään säännöllisesti keskustelua nuorten yksilöllisistä tilanteista, tuen tarpeista ja sijoituksen tavoitteista, jotta koko työryhmällä on ymmärrys kunkin nuoren kokonaistilanteesta.

Hoito- ja kasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista seurataan ja tarkastellaan asiakassuunnitelmapalavereiden yhteydessä tai tarvittaessa lapsen elämänmuutoksien myötä tiheämmin.

5.2 Osallisuus ja tiedonsaantioikeus

Jokaisella nuorella on oikeus olla osallisena oman arkensa, kuntoutumisprosessinsa ja palvelun sisällön suunnittelussa. Lasten kanssa on tehty yhdessä hyvän kohtelun suunnitelma, jossa he ovat päässeet vaikuttamaan arjen toimintoihin, sekä toivomaan omia tarpeitaan vastaavia käytänteitä. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain. Lapsia osallistetaan arjen suunnitteluun yhteisesti tiloja sisustamalla, ruokalistojen sisältöä suunnittelemalla, retkiä ja tekemistä keksimällä, mielekkääseen harrastustoimintaan tukemalla, sekä yksilöllisiin tarpeisiin vastaava viikkosuunnitelma laatimalla. Lasten kanssa käydään läpi lastensuojelulain mukaisiin rajoitustoimenpiteisiin liittyvät oikeuskäytännöt. Tiistaisin on nuorten yhteinen toimintapäivä, joiden sisältöön he ovat päässeet vaikuttamaan. Nuorten palaveri on joka viikko toteutuva vaikuttamisen alusta, jossa nuoret saavat äänensä kuuluviin. Viikoittain toteutuvien omaohjaaja-aikojen kautta, nuoret voivat turvallisesti ja yksityisesti tuoda esille tarpeitaan ja toiveitaan. Nuutinkolossa järjestetään joka vuosi nuorille oma kehittämispäivä, jossa mukavan yhteisen tekemisen ja toiminnallisen kehittämis osuuden kautta pyritään luomaan helposti lähestyttävä tilanne, jossa osallistua toiminnan suunnitteluun. Lisäksi Nuutinkolossa järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa perhepäivä, jonka yhteydessä panostetaan läheisten osallisuuden kokemuksen, sekä vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseen.

5.3 Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Sosiaalihuollon palveluissa jokaisella on pääsääntöisesti oikeus tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä. Yksikön työntekijät kunnioittavat ja vahvistavat asiakkaan

itsemääräämisoikeutta ja tukevat hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen nuoren ikä- ja kehitystaso huomioiden. Omaohjaajat laativat yhdessä nuoren kanssa viikkosuunnitelman, joka tukee sijoituksen tavoitteita. Nuorella on mahdollisuus vaikuttaa oman näköisen arjen ja elämän kokonaisuuden toteutumiseen.

Työntekijöiden tehtävänä on kuitenkin varmistaa riittävä ikätasonmukainen huolenpito ja turvallisuus sekä valvoa nuoren edun toteutumista myös tilanteissa, joissa nuorella on alentunut kyky arvioida omaa parastaan. Asiakkaan hoito-, ja kasvatussuunnitelmaan kirjataan nuoren kanssa käytettävät

kasvatukselliset rajat sekä itsemääräämisoikeuden rajoittamisen käytännöistä ja välineistä. Ennen rajoitustoimenpiteiden käyttöä pyritään nuoren tilanne turvaamaan tai vakauttamaan vuorovaikutuksellisin ja kasvatuksellisin keinoin. Rajoitustoimenpiteitä käytetään viimesijaisesti ja nekin pyritään toteuttamaan nuorta ja vanhempia kuullen ja heidän mielipiteensä etukäteen selvittäen.

Yksikönjohtaja on valtuuttanut delegointimääräyksellä kaikki vakituiset hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvat työntekijät toteuttamaan lastensuojelulain mukaisia rajoitustoimenpiteitä. Delegointimääräys ja ohjeet rajoittamistoimenpiteiden käyttöön löytyvät henkilökunnan perehdytysmateriaaleista. Rajoitustoimenpiteiden tarvetta ja käyttöä tarkastellaan aina yhteisesti tilanteessa paikalla olevien työntekijöiden kesken, ja tarvittaessa vastaavaa ohjaajaa tai yksikön johtajaa konsultoiden. Käytetyistä rajoitustoimenpiteistä käydään työyhteisössä reflektointia keskustelua, jotta ymmärretään perusteet rajoitustoimenpiteiden käytölle tai päätökselle olla käyttämättä rajoitustoimenpiteitä. Henkilöstöä koulutetaan rajoitustoimenpiteiden käyttöön säännöllisesti ja tarpeen mukaisesti.

Rajoittamistoimenpiteitä voi kohdistaa ainoastaan kiireellisesti sijoitettuun tai huostaanotettuun nuoreen. Tilanteessa, jossa avohuollollisesti sijoitetun nuoren tilannetta ja sijoituksen tavoitteita ei voida turvata ilman rajoittamistoimenpiteitä, on työryhmällä velvollisuus ja valmius olla yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystykseen sijoitusmuodon uudelleenarvioimiseksi.

Lastensuojelulain mukaiset rajoitukset sijaishuollossa ja näihin liittyvät lapsikohtaiset arvioinnit:

- Yhteydenpidon rajoittaminen, Lsl 62§
- Aineiden ja esineiden haltuunotto, Lsl 65§
- Henkilöntarkastus, Lsl 66§
- Henkilönkatsastus, Lsl 66§
- Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen, Lsl 67§
- Kiinnipitäminen, Lsl 68§
- Liikkumisvapauden rajoittaminen, Lsl 69§
- Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen, Lsl 69a§
- Eristäminen, Lsl 70§
- Erityinen huolenpito, Lsl 71-73§

Käytetyistä rajoittamistoimenpiteistä tehdään asianmukaiset päätökset ja kirjaukset asiakastietojärjestelmään. Päätöksistä laaditaan lapsikohtaiset arvioinnit, joiden tarkoituksena on turvata lapsen oikeudenmukainen kohtelu ja osallisuuden mahdollisuus rajoitustoimenpiteiden toteutuksen ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin. Kaikki rajoituspäätökset annetaan tiedoksi asianomaisille ja samalla tiedotetaan asiakkaan oikeudesta valittaa päätöksestä. Nuorella ja

huoltajalla on oikeus tehdä lastensuojelulain mukainen valitus kaikista muista laissa säännellyistä rajoitustoimenpiteistä paitsi

henkilöntarkastuksesta ja -katsastuksesta, omaisuuden ja lähetysten tarkastamisesta ja kiinnipitämisestä.

Liikkumisvapaudenrajoituksen ajalle on kehitetty Nuutinkolossa erillinen työskentelysuunnitelma, jonka tarkoitus on mahdollistaa jokaiselle liikkumisvapaudenrajoituksen aikaiselle päivälle kuntoutumista tukevaa, menetelmällistä, muutostyötä vahvistavaa, toiminnallista ja aikuisen läsnäoloa mahdollistavaa aikaa.

Yksikönjohtaja seuraa käytettyjen rajoitustoimenpiteiden määrää ja työyhteisössä käydään jatkuvaa keskustelua keinoista, joilla ennaltaehkäistään rajoitustoimenpiteiden tarvetta. Tavoitteellisella, suunnitelmallisella ja luottamukseen perustuvalla kuntoutustyöllä pyritään ennaltaehkäisemään tilanteita, jotka edellyttäisivät rajoitustoimenpiteiden käyttöä.

5.4 Asiakkaan asiallinen kohtelu

Lastensuojeluyksikkö Lautta toimii nuoren arjen kotina, jossa nuorella on oikeus oman näköiseen elämään ja yksityisyyteen. Kohtaamisen ilo ja utelias asenne nuorta kohtaan luo perustan sille, että nuori saa olla oma itsensä kaikkine ominaisuuksinensa. Nuoren itsensä määrittelemiä läheissuhteitaan kunnioitetaan ja tuetaan. Työntekijöiden tehtävänä on varmistaa, että jokainen nuori tulee asiallisesti kohdelluksi niin työntekijöiden kuin muiden nuorten osalta. Aikuisten vastuulla on huomioida ja reagoida epäasialliseen tai loukkaavaan käytökseen nuorta kohtaan. Työntekijöillä on ymmärrys sijaishuollon yhteisöasumisen erityisyydestä ja haastavistakin elementeistä. Nuorten välistä yhteisyyttä pyritään vahvistamaan viikoittaisilla nuorten kokouksilla ja joka viikkoisella mielekkäällä yhteisellä toiminnalla sekä yksikön yhteisillä retkillä. Yksikössä on nollatoleranssi kiusaamiseen ja syrjintään.

Hyvän kohtelun periaatteet on kuvattu vielä erikseen Hyvän kohtelun suunnitelmaan, joka päivitetään vuosittain yhdessä nuorten ja heidän läheistensä kanssa.

Lautan kasvatukselliset käytänteet:

Jokaisella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön

- Olemme kohteliaita ja ystävällisiä toisillemme - Ketään ei saa haukkua, eikä kiusata
- Yksikkö on väkivaltaton - Emme ole toisiamme tai ympäristöämme kohtaan väkivaltaisia

Ketään ei saa kiristää tai uhkailla

Jokaisella on oikeus yksityisyyteen ja omaan tilaan

- Toisten huoneissa vierailaan vain huoneen omistajan luvalla ja hyviä käytöstapoja noudattaen
- Toisten huoneissa ei vieraila huoneen omistajan poissa ollessa
  - Toisten nuorten asioita ei puhuta eteenpäin, vaan kunnioitetaan jokaisen oikeutta yksityisyyteensä

5.5 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen

Nuorten, heidän perheidensä ja läheistensä huomioon ottaminen palvelun suunnittelussa ja toteuttamisessa on olennainen osa palvelun laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä. Asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti arkisissa vuorovaikutustilanteissa, perhetapaamisilla, sekä neljä kertaa kalenterivuodessa Roidu-kyselyn avulla. Yksikönjohtaja kokoaa vastaukset ja ne käydään läpi työyhteisön tiimipäivissä. Vastauksista nousevien erityisten ilon aiheiden tai kehittämistarpeiden kautta tarkastellaan omaa toimintaa ja pyritään lisäämään hyväksi todettuja käytäntöjä ja kehittämään mahdollisia epäkohtia.

Palautteiden avulla on mm. vahvistettu perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja lisätty yhteydenpitoa.

Perheitä ja läheisiä varten järjestetään kaksi kertaa vuodessa Nuutinkolon yhteinen perhepäivä toiminnallisen osuuden ja hyvän ruoan parissa. Perhepäivä tarjoaa kiireetöntä ja mielekästä yhdessä oloa, mahdollistaa toiminnan kehittämistä tukevan tiedon tuottamista, tukee perheiden ja työntekijöiden välisen yhteistyösuhteen ja dialogin vahvistumista, sekä luo alustan läheisten välillä tapahtuvan vertaisymmärryksen jakamiselle.

5.6 Asiakkaan oikeusturva

Ensisijaisesti epäkohtaa tai ongelmaa kannattaa selvittää toimipisteen työntekijän tai toimipisteen esihenkilön kanssa. Työntekijän toimintaan liittyvistä ongelmista voi kertoa toimipisteen esihenkilölle tai omalle sosiaalityöntekijälle. Jos nämä keinot eivät hyödytä, on alla kerrottuna asiakkaan oikeusturvakeinot.

Muistutus

Sinulla on oikeus tehdä muistutus toimipisteen esihenkilölle tai johtavalle viranomaiselle, mikäli olet tyytymätön saamaasi kohteluun tai toimipisteen toiminnan laatuun. Muistutuksen voi tarvittaessa tehdä myös läheisesi tai laillinen edustajasi. Muistutuksen vastaanottamisen jälkeen epäkohta tulee heti toimipisteen vastuuhenkilön tietoon ja siihen voidaan puuttua nopeasti. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa. Vastauksesta tulee käydä ilmi, mihin toimenpiteisiin muistutuksen johdosta on ryhdytty tai miten asia on muuten tarkoitettu hoitaa.

Muistutuksen vastaanottaja: Yksikönjohtaja Hanna Tyyskä

Tavoiteaika muistutusten käsittelylle: Kohtuullinen aika muistutuksen vastaukselle on 1-4 viikkoa

Sosiaaliasiavastaava

- edistää asiakkaiden oikeuksia neuvomalla ja avustamalla asiakkaita
- tiedottaa asiakasta heidän oikeuksistaan
- avustaa muistutusten teossa

Sosiaaliasiavastaavaan voit olla yhteydessä, jos koet tullessi väärin kohdelluksi saamassasi sosiaalihuollon palvelussa tai tarvitset neuvoja oikeuksistasi. Sosiaaliasiavastaava neuvoo asiakkaita, ei toimi valitusviranomaisena eikä hänellä ole itsenäistä päätösvaltaa. Sosiaaliasiamies neuvoo asiakkaita pääasiallisesti puhelimitse ja sosiaaliasiamiehen palvelut ovat asiakkaille maksuttomia.

Kirjaa tähän sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot: Eija Hiekka, p. 044 265 1080, puhelinaika: ma – to klo 9 – 11, muulloin voi jättää vastaajaan yhteydenottopyynnön, sähköpostiosoite: sosiaaliasiamies@koske.fi

Kantelu, Aluehallintovirasto ja Valvira

Jos olet muistutusvastauksen jälkeen edelleen tyytymätön, voit tehdä asiasta kantelun aluehallintovirastoon, jossa tutkitaan, onko asiassa toimittu laillisesti ja asianmukaisesti. Kantelulla voi pyrkiä vaikuttamaan lainvastaiseksi, virheelliseksi tai epäasianmukaiseksi koettuun toimintaan tai viranomaisen toimimattomuuteen ja tehtävien laiminlyöntiin. Kantelu ei voi muuttaa tai kumota tehtyä päätöstä. Kantelun voi tehdä kuka tahansa ja se on maksutonta. Aluehallintoviraston sivuilta löytyy malli ja ohjeita kantelun tekemiselle.

AVI:n yhteystiedot: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, postiosoite: PL 5, 13035 AVI. sähköposti: kirjaamo.lansi@avi.fi, p. 0295 016 000

Oikeusasiamies ja oikeuskansleri

Oikeusasiamies on oikeuskanslerin ohella ylin laillisuusvalvoja. Kuka tahansa voi ottaa yhteyttä oikeusasiamieheen, jos kokee, että on kohdeltu huonosti tai epäoikeudenmukaisesti esimerkiksi lastensuojelussa. Oikeusasiamiehelle voi tehdä kantelun kirjallisesti joko vapaamuotoisesti tai käyttämällä oikeusasiamiehen kotisivuilta löytyviä kantelulomakkeita. Oikeusasiamies tutkii tapauksen, jos hän epäilee, että viranomainen on toiminut väärin tai vastoin lakia. Kun asia on tutkittu, saat kirjallisen päätöksen, joka lähetetään sinulle ja sille, jonka toimintaa arvostelit. Kaikki asiat pyritään ratkaisemaan alle vuodessa.

Voit soittaa oikeusasiamiehen kansliaan ja kysyä neuvoa. Puh. 09 4321 (numerosta vastaa ”eduskunta - riksdagen”) Kerro, että sinulla on asiaa oikeusasiamiehen kansliaan.

5.7 Omaohjaaja/Omatyöntekijä

Lautassa kaikille nuorille on nimettynä kaksi omaohjaajaa. Omaohjaajatyö on suunnitelmallista, tavoitteellista ja säännöllistä työskentelyä nuoren oman elämänhallinnan tueksi. Omaohjaajatyöskentely tarjoaa nuorelle korjaavia kiintymyssuhdekokemuksia sekä mahdollisuuden turvallisiin ja luottamuksellisiin aikuissuhteisiin.

Omaohjaajien tehtävät

- Nuoren kanssa arjen suunnittelu viikko-ohjelman avulla
- Arkisten toimintojen tukeminen (vuorokausirytmä, ravitsemus, puhtaus, harrasteet, sosiaalinen verkosto, koulu ja kontaktit)
- Luottamussuhteen rakentaminen ja kiintymyssuhdetyö
  - Viikoittaiset omaohjaaja-ajat
- Nuoren hankintojen ja perustarpeiden arvioiminen
- Yksilöllisesti suunniteltujen, menetelmällisten ja kuntoutumista tukevien toimintojen sisällyttäminen työskentelyyn
- Yhteistyö perheen kanssa, vanhempien kasvatuskumppanuuden vahvistaminen ja tarvittaessa palveluohjaus
- Verkostotyö nuoren asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, koulun ja hoitokontaktien kanssa
  - Itsenäistymistä tukevien taitojen yhteinen harjoittelu
- Terveystilan ja toimintakyvyn arviointi RAI-menetelmän avulla
  - Kuukausikoosteiden laatiminen
- Hoito- ja kasvatussuunnitelman laatiminen ja päivittäminen

6 Palvelun sisällön omavalvonta

6.1 Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Nuorten ikätasoisista kasvua ja kehitystä tuetaan mahdollisimman kodinomaisella arjella. Tasapainoisessa hyvinvointia tukevassa arjessa elämisen ja olemisen kepeys on tasapainossa tavoitteellisen kuntoutumistyön kanssa. Nuorilla on oikeus myös "vain olla", ilman paineita ja jatkuvaa suorittamista kohti tavoitteita, vaikka yksikössä tehdään suunnitelmallista kasvatus- ja kuntoutustyötä. Yksikön arjen toimintoja suunniteltaessa huomioidaan nuorten fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky, ja vahvistetaan nuoren omaa osallisuutta

itseään koskeviin asioihin. Arkea rytmittää säännölliset arkirutiinit päivä- ja viikkorytmillä, joka sisältää sekä yhteisöllisiä että yksilöllisiä toimintoja ja aikatauluja. Yhteisölliset toiminnot tarkoittavat yhteisiä ruokahetkiä, viikkokokouksia, toimintapäiviä, siivouspäiviä ja muita yhteisesti sovittuja aktiviteetteja vapaaehtoisuus huomioiden, sekä yhteisiä aikatauluja yörauhan takaamiseksi. Arjen aikatauluissa huomioidaan yksilölliset ja ikätasoiset tarpeet esimerkiksi valveillaolo- ja kotiintuloajoissa. Itsenäistyvien nuorten arkea sävyttää neliportainen itsenäistymishohjelma, jossa huomioidaan yksilölliset tarpeet ja mahdollistetaan omatoimisempaan arkeen tukevien taitojen harjoittelua yhdessä omaohjaajien kanssa.

Nuorten hoito- ja kasvatussuunnitelmiin kirjataan hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukevia tavoitteita, jotka liittyvät mm. psyykkiseen ja fyysiseen vointiin, itsestä huolehtimiseen, koulunkäyntiin, sosiaalisiin suhteisiin ja harrastuksiin. Toimintakykyä ja sen kehitystä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Keväällä 2024 otetaan käyttöön RAI-menetelmä nuoren toimintakyvyn arviointiin elämän eri osa-alueilla. Nuoren toimintakyvyn arviointia ja seuranta tehdään myös yhteistyössä nuoren verkoston kanssa. Kevät 2024 on tuonut mukanaan myös joka viikko toteutuvan kuntoutustyöryhmän, jonka tarkoitus on reflektiotyöskentelyä hyödyntäen tarjota nuorille lisääntyvää itsetuntemusta ja vahvistuvaa osallisuutta oman arkensa suunnitteluun. Kuntoutustyöryhmätyöskentely on vapaaehtoista ja siihen ja siihen voi osallistua niin monta kertaa, kuin nuori kokee itselleen hyödylliseksi. Osallistumiseen tuetaan ja kannustetaan. Viikoittainen kohtaaminen on tullut jäädäkseen ja sisältyy jatkossakin Lautan kuntoutumista tukeviin prosesseihin.

Nuoria kannustetaan ja motivoidaan mukaan erilaisiin yksikön yhteisiin aktiviteetteihin, jotka mahdollistavat kokeilla erilaisia harrasteita. Näin nuorilla on mahdollisuus löytää omia vahvuuksia ja mielenkiintoa vastaavia vapaa-ajan toimintoja. Toimijuutta vahvistavana elementtinä on yhdessä aikuisten ja muiden nuorten kanssa tapahtuvat positiiviset arjen- ja elämäkokemukset. Elämyksien lisäksi yhdessä toimiminen tarjoaa mahdollisuuden harjoitella sosiaalisia taitoja. Jos ryhmässä toimiminen on vielä haasteellista, tarjotaan nuorelle mahdollisuus kahdenkeskisiin elämyksiin omaohjaajan kanssa. Tavoitteena on löytää jokaiselle nuorelle omannäköistä vapaa-ajan toimintaa ja hyvinvointia tukeva harrastus.

Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa arkeen, jotta se olisi mahdollisimman nuoren oman näköistä. Osallisuus ja vaikuttaminen näkyvät Lautan arjessa asiakaslähtöisyyden kautta päivittäin nuoren kuulemisena, kehumisena, läsnäolona ja vahvana aikuisen vierellä kulkemisena jokaisessa elämän hetkessä. Nuori ja huoltajansa ovat suunnittelemassa ja toteuttamassa sijoitusprosessia koko sen keston ajan.

6.2 Koulunkäynti

Jokaisen nuoren koulunkäynti sijoituksen aikana suunnitellaan yhdessä Jyväskylän kaupungin koulutoimen kanssa. Suunnitelman lähtökohtana ovat nuoren yksilölliset tarpeet ja koulunkäyntikyky. Jyväskylään muista kunnista sijoitettavien lasten ja nuorten opetusjärjestelyjä koordinoi Sisukas-tiimi, joka selvittää oppilaan koulunkäynti- ja tukihistorian ja suunnittelee tarpeita vastaavat opetusjärjestelyt. Sisukas-tiimiin otetaan yhteyttä heti sijoituksen alkuvaiheessa, jotta nuoren oikeus opetukseen turvataan sijoituksen alusta lähtien.

Koulunkäynti voi toteutua missä vain Jyväskylän kaupungin koulussa, joka arvioidaan nuoren tarpeiden pohjalta tarkoituksenmukaisimmaksi kouluksi. Yksikön lähikoulut ovat Keski-Palokan koulu (1-6 lk) ja Mankolan yhtenäiskoulu (1-9 lk). Osana Jyväskylän perusopetuksen Sisukas-toimintaa toimii Vaajakosken yhtenäiskoulun alaisuudessa Sisu-ryhmä, jossa tarjotaan sijoitetuille yläkouluikäisille yksilöllistä opetusta pienryhmässä. Sisu-ryhmään ohjaututaan Sisukas-tiimin

arvioinnin kautta. Sisuryhmässä oppilaat etenevät opinnoissaan yksilöllisten ja erityisten opetusjärjestelyjen avulla siihen saakka, kunnes he voivat palata takaisin omaan lähikouluun.

Jyväskylässä on myös sairaalakoulu oppilaille, jotka tarvitsevat koulunkäynnin tukijaksoa oppimiseen tai koululaiseksi kasvamiseen. Tukijakson tavoitteena on tukea kasvatustyötä, oppilaan kuntoutumista ja oppilaan sopeutumista jakson jälkeen takaisin omaan kouluun.

Oppilaille, joiden ei ole mahdollista osallistua opetukseen koulussa esimerkiksi psyykkisen voimien tai muun koulukuntoisuuteen vaikuttavan seikan vuoksi, selvittää Sisukas-tiimi vaihtoehtoisia tapoja suorittaa koulua. Koulunkäynnin edistäminen voidaan turvata esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla nuoren tehdessä koulutehtäviä yksikössä Sisukas-tiimin erityisopettajan ohjauksessa ja yksikön ohjaajien avustamana.

Peruskoulun suorittaneille nuorille on Jyväskylässä tarjolla monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet lukio- ja ammatillisissa opinnoissa. Ammatillisissa oppilaitoksissa on tarjolla erilaisia valmentavia ja kuntouttavia vaihtoehtoja, jos opiskelunvalmiudet tarvitsevat vielä kehittymistä. Jyväskylän nuorisotoimella on myös kattavasti työpajatoimintaa nuorille, jotka tarvitsevat vahvistumista ennen jatko-opintoihin hakeutumista.

6.3 Ravitsemus

Monipuolinen ja terveellinen ravinto sekä terve suhtautuminen ruokaan ovat tärkeä osa ihmisen hyvinvoinnin ja terveenä pysymisen kannalta. Lapsena ja nuorena opitut ruokailutottumukset siirtyvät helposti aikuisuuteen niin hyvässä kuin pahassa.

Lautassa on säännölliset ruokailuajat, jotka rytmittävät arkea. Pääsääntöisesti ruokailut tapahtuvat yhdessä ruokailuajojen puitteissa. Ohjaajille kuuluu osana työtään esimerkkiruokailu. Ruokailuajoista voidaan kuitenkin poiketa lapsen yksilöllinen tarve huomioiden. Lautassa nuoret voivat vaikuttaa siihen mitä elintarvikeostoksia tehdään ja toivoa mieleisiään ruokia (toiveruokaviikot tai toiveruokapäivä).

Elintarvikeostokset hankitaan pääsääntöisesti kauppakassitilauksella yksikköön toimitettuina ja tarvittavia täydennyksiä hankitaan lähikaupasta. Ruuan valmistaminen tapahtuu Lautan ohjaajien toimesta. Ohjaajilla on suoritettuna hygieniapassit turvalliseen elintarvikkeiden käsittelyyn. Nuoria kannustetaan osallistumaan ruuan valmistamiseen yhdessä ohjaajien kanssa. Nuoria kannustetaan terveelliseen ja ravitsemussuositusten mukaiseen ruokavalioon ja siinä huomioidaan mahdolliset erityisruokavaliot (mm. allergiat, uskontoon tai eettiseen vakaumukseen perustuvat ruokavaliot) sekä yksilöllisesti sovitut ravitsemuskäytännöt esimerkiksi painonhallinnan tukena.

6.4 Hygieniakäytännöt

Yksikön hygieniakäytännöt, kuten siivous ja pyykkihuolto, ennaltaehkäisevät ja estävät

infektioiden ja muiden tarttuvien sairauksien leviämisen. Asuinympäristön siisteyden lisäksi myös asiakkaiden henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen on osa infektioiden torjuntaa. Henkilöstö perehdytetään yksikön puhtaanapito-ohjeisiin. Yhteisten tilojen siisteydestä ja pyykkihuollosta (lakanat, pyyhkeet yms.) huolehtivat ohjaajat. Kerran viikossa yhteiset tilat käy siivoamassa ammattilainen. Keittiön pinnat ja oven kahvat puhdistetaan päivittäin ja tarpeen mukaisesti useamman kerran päivän aikana. WC-tilat pestään ja roska-astiat tyhjennetään kerran päivässä.

Nuoret huolehtivat oman huoneen siivouksesta ja pyykkihuollosta ohjaajien avustuksella. Tarvittaessa ohjaajat auttavat siivouksessa ja pyykinpesussa. Nuoria ohjataan oman elinympäristön siisteydestä huolehtimiseen. Nuoret voivat osallistua myös yhteisten tilojen siisteydestä huolehtimiseen esim. pienten kotiaskareiden muodossa. Nuoria ohjataan omasta henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimiseen ja tarvittaessa nuoria avustetaan muistamaan säännöllinen hygienian hoito. Arjen hygienian hoitoon kuuluvat säännöllinen peseytyminen, hampaanpesu ja puhtaat vaatteet.

6.5 Infektioiden torjunta

Poikkeusajantilanteissa, kuten infektioepidemian ja muiden tarttuvien sairauksien aikana, yksikössä tehostetaan puhtaanapitoa ja tarttumapintojen desinfiointia. Sairastaessaan nuoret pysyttelevät omissa huoneissaan ja välttävät yhteisissä tiloissa liikkumista. Sairaanhoitajat vastaavat tarpeenmukaisista hygieni- ja epidemiaohjeista, ja niiden perehdyttämisestä koko henkilöstölle.

6.6 Kestävä kehitys

Yksikössä panostetaan kierrätykseen ja materiaalien uudelleen käyttämiseen. Nuoria osallistetaan kierrätys prosessiin ja useammat käyvät myös ahkeruustöinä kierrättämässä lasia ja metallia, sekä palauttamassa pulloja. Nuutinkolon itsenäistymisohjelmaan kuuluu kestävän kehityksen teemoihin tutustuminen ja niiden haltuun ottaminen osaksi itsenäistä elämää. Ruokatilauksia tehdään suunnitelmallisesti ja ruokia valmistetaan järkevästi hävikin minimoimiseksi.

6.7 Terveysten- ja sairaanhoito

Lautassa henkilökunta seuraa nuorten fyysistä ja psyykkistä terveydentilaa ja ottaa tarvittaessa yhteyttä lääkäriin, jos terveydentilassa ilmenee muutoksia, jotka tarvitsevat terveydenhuollon arviota tai toimenpiteitä. Lääkäri päättää hoitotoimenpiteistä ja Lautan henkilökunta noudattaa saamia ohjeita. Lautassa työskentelee sairaanhoitaja, joka vastaa yksikön terveydenhoidosta sekä lääkehoidosta.

Sijoituksen aikana huolehditaan nuoren tarpeenmukaisten terveydenhuollon ja

mielenterveyspalvelujen saamisesta. Perustason mielenterveyspalveluita tarjoaa nuorisovastaanotto. Tarvittaessa nuorilla on hoitokontakti erikoissairaanhoidon lasten- tai nuorisopsykiatrian poliklinikalle.

Kiireetön hoito ja virka-aikainen kiirevastaanotto tapahtuu Palokan terveysasemalla. Terveysasemien kiirevastaanotot, eli lähipäivystykset, toimivat ajanvarauksella. Aika varataan soittamalla omalle terveysasemalle, josta saat arvion hoidon tarpeellisuudesta sekä tilanteenmukaisia toimintaohjeita.

Omalla terveysasemalla hoidettavia kiireellisiä asioita ovat muun muassa:

- pienet tapaturmat

- äkillisesti alkaneet tuki- ja liikuntaelinvaivat
- infektiosairaudet (esim. korvatulehdus, silmätulehdus, nielutulehdus, virtsatietulehdus, ylähengitystietulehdus, vatsatauti, sukupuolitaudit, rokkotaudit)
- tiedossa olevan pitkäaikaissairauden äkillinen pahentuminen
- nopeasti kehittyneet mielenterveysongelmat
- lievät rintakivut ja rytmihäiriöt ilman tajunnan menetystä

Sairaala Novan yhteispäivystyksessä Jyväskylässä hoidetaan vain niitä potilaita, jotka sairauden tai tapaturman vuoksi on hoidettava välittömästi samana päivänä, eikä hoitoa voida siirtää seuraavaan päivään. Kun pohdit Sairaala Novan yhteispäivystykseen lähtemistä soita päivystysapuun, jossa terveydenhuollon ammattihenkilö antaa hoito-ohjeita, arvioi hoidon tarpeen ja ohjaa sinut tarvittaessa oikeaan hoitopaikkaan.

Tilanteita, joissa Novan yhteispäivystykseen on hakeuduttava välittömästi ovat esimerkiksi:

- uudet halvausoireet
- kova rintakipu
- kova hengitysvaikeus
- isot vammat ja luunmurtumat
- äkillisesti alkanut kova tai paheneva vatsakipu
- tajunnan tason heikentyminen, äkillinen sekavuus
- äkillisesti alkanut kova päänsärky
- iso haava
- lääke- tai muu myrkytys
- äkilliset vaikeat allergiset reaktiot (muut kuin paikallinen ihottuma)
- silmävammat

Tyypillisiä syitä yksikön nuorten päivystykselliseen käyntiin ovat nuoren psyykkisen voinnin arvio tai itsetuhoisuus.

Hätätilanteissa soita aina ambulanssi numerosta 112

6.8 Lääkehoito

Lautan lääkehoito perustuu lääkehoitosuunnitelmaan, jossa on kuvattu lääkehoidon riskit ja toimintaohjeet. Lääkehoitosuunnitelma päivitetään vähintään vuosittain ja tarvittaessa jos lääkehoitoon tulee olennaisia muutoksia. Lautan lääkehoidosta vastaa yksikön vastaava sairaanhoitaja: Markku Hytönen, markku.hytonen@humana.fi. Kaikilla lääkehoitoon osallistuvilla työntekijöillä on voimassa olevat lääkeluvat.

Lääkehoidon vastuut on jaettu koulutustaustan mukaan. Terveydenhuollon laillistetut

ammattihenkilöt, sairaanhoitajat, lähihoitajat ja toimintaterapeutit, saavat toteuttaa lääkehoitoa

laajasti ja jakaa lääkkeitä dosetteihin. Muu lääkehoidon koulutuksen käynyt, lääkenäytön suorittanut ja lääkeluvan saanut sosiaali- tai kasvatusalan koulutuksen omaava henkilöstö saa antaa valmiiksi dosetteihin annosteltuja sekä tarvittavia lääkkeitä.

Henkilöstön lääkehoidon osaamista ylläpidetään ja päivitetään säännöllisillä koulutuksilla. Lääkehoidon koulutukset ovat henkilöstön saatavilla Skhole verkko-oppimisympäristössä.

6.9 Monialainen yhteistyö

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä asiakkaan tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden järjestämiseksi. Jotta kaikilla nuoren elämässä mukana olevilla tahoilla olisi riittävä ja sama tieto nuoren kannalta merkityksellisistä asioista, Lautasta tehdään tiivistä yhteistyötä kaikkien osapuolten kanssa. Tärkeitä yhteistyötahoja nuoren vanhempien lisäksi ovat mm. lastensuojelu, koulu ja terveydenhuollon palvelut, kuten nuorisopsykiatria ja erilaiset terapiapalvelut.

Lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijä koordinoi nuoren palvelukokonaisuutta ja huolehtii riittävästä tiedonkulusta eri toimijoiden välillä. Lautasta ollaan yhteydessä vastuusosiaalityöntekijään säännöllisesti yhdessä sovittujen kuulumiskäytänteiden ja asiakassuunnitelmanpalavereiden muodossa. Lisäksi sosiaalityöntekijälle välitetään tietoa nuoren tilanteesta kuukausikoosteella.

Vanhempien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä nuoren asioissa. Asiakassuunnitelmassa sovitaan yhteydenpidon käytännöistä. Vanhempiin ollaan yhteydessä viikoittain viestitse ja puhelimitse lasten asioissa ja heitä informoidaan, sekä kuullaan tarvittaessa myös useammin, mikäli nuoren tarpeet oleellisesti muuttuvat. Huoltajat ovat asianomaisia oman lapsensa asioissa.

7 Asiakasturvallisuus

7.1 Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Asiakasturvallisuuden edistämiseksi tehdään yhteistyötä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Yksikössä on tehty lakisääteinen palotarkastus ja laadittu palo- ja pelastussuunnitelma, joka sisältää arvioinnin palo- ja muista onnettomuusriskeistä sekä poistumisturvallisuusselvityksen. Molemmat löytyvät omavalvontakansiosta.

Henkilöstö perehdytetään poikkeustilanteita varten. Poikkeustilanteita voivat olla erilaiset uhka- ja vaaratilanteet sekä tulipalo- tai muut onnettomuustilanteet. Henkilöstölle on laadittu turvallisuussuunnitelma, jossa on ohjeet uhka- ja väkivaltatilanteita varten sekä ohjeet

asiakasturvallisuuden varmistamiseksi erilaisissa poikkeustilanteissa. Valmiutta poikkeustilanteisiin ylläpidetään säännöllisillä turvallisuuskävelyillä sekä poistumisharjoituksilla. Tarvittaessa järjestetään myös alkusammutuskoulutusta.

7.2 Terveysturvallisuuden mukainen omavalvonta

Työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa yhteistyössä kartoitetaan ja seurataan vuosittain työntekeymiseen ja tiloihin liittyviä kuormittavuustekijöitä ja terveyshaittaa aiheuttavien riskien hallintaa. Yksikön tilojen terveellisyteen vaikuttavat sekä kemialliset ja mikrobiologiset epäpuhtaudet että fyysiset olosuhteet, joihin kuuluvat muun muassa sisäilman lämpötila ja kosteus, melu (ääniolosuhteet), ilmanvaihto (ilman laatu), säteily ja valaistus. Näihin liittyvät riskit on tunnistettu ja niiden hallintakeinot on suunniteltu.

7.3 Henkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Yksikönjohtaja: Sosionomi AMK + Lähihoitaja (mielenterveys- ja päihdetyö)

Hoito- ja kasvatushenkilöstö: 9, suhdeluku 1,3 työntekijää/ 7 nuorta

Vastaava ohjaaja:	Sosionomi AMK
Ohjaajat:	1 Sosionomi AMK
	1 Sairaanhoidtaja
	1 Toimintaterapeutti
	1 Yhteisöpedagogi
	4 Lähihoitajaa

Työvuorosunnittelussa huomioidaan yksikön arjen tarpeiden vastaavuus resursointiin. Lähtökohtaisesti aamuvuorossa työskentelee 2 ohjaaja, iltavuorossa 2-3 ohjaajaa ja yövuorossa 1 ohjaaja. Yksikössä työskentelee vakituiset yöohjaajat. Yksikönjohtaja toimii hallinnollisena johtajana ja hän arvioi hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävyyttä suhteessa nuorten tarpeisiin jatkuvasti. Tarvittaessa käydään keskustelua palvelun tilaajan kanssa ja resursointia on mahdollista tilapäisesti lisätä tilanteen vaatiessa.

Sijaisia käytetään äkillisissä poissaoloissa, pidempiaikaisissa poissaoloissa (äitiys-, vanhempain-, ja opintovapaiden aikana) sekä loma-aikoina. Äkillisissä lyhytaikaisissa poissaoloissa arvioidaan sijaistyövoiman tarvetta ja tarvittaessa käytetään tuttuja, taloon perehdytettyjä sijaisia. Sijaisilla on sosiaali- tai terveydenhuollon, tai kasvatusalan koulutus, tai he ovat loppu vaiheen opiskelijoita. Opiskelijoita käytettäessä varmistetaan, että vuorossa on aina myös koulutettu työntekijä. Pidempiin poissaoloihin palkataan lähtökohtaisesti poissaolijan kanssa saman koulutuksen omaava työntekijä.

Yksikössä on laadittu valmiussuunnitelma henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi myös

poikkeustilanteissa.

Työvuorosunnittelussa huomioidaan työperäisten tarpeiden lisäksi työntekijöiden henkilökohtaiset toiveet ja tarpeet, sillä toimiva työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen tukee henkilöstön hyvinvointia ja työssä viihtymistä.

7.4 Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Rekrytoinnissa noudatamme Humanan rekrytointien periaatteita, jotka löytyvät myHumanasta. Rekrytointia ohjaa lastensuojelulain ja hankintasopimusten määrittelemät henkilöstön kelpoisuusehdot sekä koulutus- ja kokemusvaatimukset. Sen lisäksi rekrytoinnissa huomioidaan työryhmän moniammatillisuus ja ammatillinen vahvistaminen. Rekrytointiprosessissa on tärkeää löytää arvo- ja ajatusmaailmaltaan työhön sopiva henkilö, jolla on positiivinen ja moninäkökulmainen suhtautuminen asiakastyöhön.

Työhaastatteluun kutsutaan tehtävään soveltuvimmat työnhakijat työhakemuksen, koulutuksen ja aiemman työkokemuksen pohjalta. Palkattaessa työntekijöitä huomioidaan erityisesti henkilöiden soveltuvuus ja luotettavuus lastensuojelun sijaishuollon tehtäviin. Työkokemus lastensuojelusta lasketaan eduksi. Työ edellyttää lähtökohtaisesti ajokorttia. Työntekijöiltä vaaditaan riittävää suomen kielen taitoa, jotta vuorovaikutus nuorten kanssa ja kirjalliset työtehtävät onnistuvat sujuvasti.

Rekrytointitilanteessa tarkistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeuksia koskevat rekisteritiedot sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä (Terhikki/Suosikki) ja kaikilta töihin valituilta pyydetään rikosrekisteriote nähtäväksi lain lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 3 §:n mukaisesti. Lisäksi valittujen työntekijöiden tulee käydä terveystarkastuksessa ja toimittaa lääkärintodistus soveltuvuudesta työtehtäväänsä koeajan aikana. Henkilöstötiedot tallennetaan Sympa-henkilöstöjärjestelmään.

7.5 Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydenniskoulutuksesta

Henkilöstö perehdytetään Humanan perehdytysohjelman mukaisesti. Yksikönjohtaja vastaa yleisestä perehdytyksestä Humanan ja yksikön toimintaan, lastensuojelulakiin, sekä työn laatuvaatimukseen. Asiakastyön ja arjen perehdytyksestä vastaa yksikön vastaava ohjaaja, mutta uuden työntekijän perehdytys työtehtäviin on myös jokaisen työntekijän tehtävä. Opiskelijat haastatellaan ennen opintojaksolle valitsemista, jolla varmistetaan kaikkien Lautassa toimivien aikuisten turvallisuus ja soveltuvuus nuorisokodin ympäristöön ja tästä prosessista vastaa yksikön vastaava ohjaaja, sekä tarvittaessa yksikönjohtaja. Opiskelijoiden perehdytyksestä vastaa vastaava ohjaaja yhdessä nimetyn ja samaa koulutustaustaa vastaava harjoittelun ohjaaja. Yksikköön on laadittu pikaperehdytysopas lyhyisiin sijaisuuksiin tulijoille

Henkilöstölle mahdollistetaan jatkuva oppiminen ja itsensä kehittäminen säännöllisillä koulutuksilla. Koulutuksia järjestetään koko työyhteisölle sekä yksittäisille työntekijöille

koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutussuunnitelmaa ohjaa hankintasopimuksien koulutusvaatimukset sekä asiakastyöstä nousevat osaamistarpeet. Täydennyskoulutusta on jatkuvasti saatavilla Skhole verkko-oppimisympäristössä.

Täydennyskoulutus tiedot tallennetaan Sympa- henkilöstöjärjestelmään.

Lautan työyhteisön yhteiset täydennyskoulutukset: dialektinen käyttäytymisterapia (DKT) sekä kognitiivinen käyttäytymisterapia (KKT). Työryhmästä kolme on kouluttautunut neuropsykiatriseksi valmentajaksi. Lautan työryhmä on koulutettu MAPAn (Management of Actual or potential aggression) perustasolle, jonka kautta työntekijöillä on vahvistunutta osaamista ennaltaehkäistä väkivaltatilanteiden syntymistä, sekä taitoa kohdata ja tukea haastavasti käyttäytyvää nuorta. Syksyllä 2024 työryhmä koulutetaan MAPAn vaativiin asiakastilanteisiin. Vuonna 2025 Lautan työryhmä kouluttautuu trauma - ja kiintymyssuhdetyöskentelyyn. ja syventää osaamistaan päihdetyössä.

Uuden työntekijän aloittaessa yksikönjohtaja tarkistaa, että työntekijällä on hygieniapassi-, ensiapu- ja lääkehoidon koulutukset voimassa. Tarvittaessa koulutukset järjestetään työntekijälle. Muu lääkehoidon osaaminen varmistetaan ja päivitetään lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Vastaava sairaanhoitaja huolehtii lääkelupaprosessista.

Henkilöstön työhyvinvointia ja osaamista tukee säännöllinen ryhmätyönohjaus. Työyhteisöllä on myös säännöllisesti toteutuvat tiimipäivät, joiden aikana pyritään kehittämään yksikön toimintaa, arvioimaan tehdyn asiakastyön laatua ja ylläpitämään saavutettua hyvää. Joka kevät järjestettävä kehittämisspäivä mahdollistaa moniammatillista työn kehittämistä ja laadun parantamista. Monipuoliset lisäkoulutukset vahvistavat myös koko työyhteisön osaamiskokonaisuutta ja tuovat ammatillista lisäarvoa.

7.6 Henkilöstön riittävyyden seuranta

Yksikönjohtaja huolehtii, että yksikössä on riittävästi aikuisia vastaamaan nuorten laadukkaan hoidon ja kasvatuksen toteuttamisesta. Työntekijöiden riittävyys varmistetaan työvuorosuunnittelussa, johon osallisena tiiviisti myös yksikön vastaava ohjaaja. Yksikön Johtaja huolehtii, että työvuorot on suunniteltu vastaamaan asiakastarpeita ja aikaa riittää myös moniosaajuuden hyödyntämiselle (DKT ja KKT-työskentely, nepsy-valmennus, sairaanhoitaja-aika, toimintaterapia-aika jne.). Työvuorovelhossa on mitoituuskuri, joka tukee riittävän työntekijä vahvuuden seurannassa. Yksikönjohtaja arvioi mahdollisen väliaikaisen lisätyövoiman tarvetta, mikäli asiakastilanteet sitä vaativat ja kontaktoi palveluntilaajaa, jos lisäresurssin tarve näyttäytyy pidempikestoisena. Sijaisia rekrytoidaan ja haastatellaan säännöllisesti, jotta sairauspoissaolot ja muut poissaolot pystytään paikkaamaan. Sijaisten perehdytykseen ja viihtyvyyteen panostetaan, jotta yksiköllä on käytössään mahdollisimman paljon nuorille tuttuja ja pitkäaikaisesti yhteisössä työskennelleitä ammattilaisia. Yksikköön harjoitteluun tulleet opiskelijoita pyritään arvioimaan ja perehdyttämään aina siitä näkökulmasta, että heillä olisi halutessaan mahdollisuus jäädä tekemään sijaisuuksia opintojensa ohella. Yksikönjohtaja on työntekijöiden tavoitettavissa hätätilanteissa myös virka-ajan ulkopuolella ja viikonloppuisin, jotta haastavastikin ratkaistavissa olevat tilanteet hoidetaan hallitusti ja riittävän henkilöstömäärän turvin. Henkilöstön kanssa käydään säännöllisesti avointa vuoropuhelua resurssien tarpeesta ja riittävyydestä kullakin hetkellä.

7.7 Toimitilat

Lastensuojeluyksikkö Lautta toimii uudisrakennuksessa, joka on suunniteltu lastensuojeluyksikön tarpeita silmällä pitäen. Samassa pihapiirissä toimii myös Lastensuojeluyksikkö Nuotta. Tilat ovat valoisat ja kodinomaiset. Lautassa yhteiset tilat koostuvat keittiöstä, ruokailutilasta ja olohuoneesta. Yksikössä on 2 wc/suihkutilaa sekä toisen yksikön kanssa yhteiset saunatilat ja kodinhoituhuone. Aikuisten käytössä on toimisto ja sosiaalitalat sekä toisen yksikön kanssa yhteinen neuvotteluhuone. Yksikössä on erillinen lääkehuone.

Nuorten omissa huoneissa on peruskalustus, kuten sänky, pöytä, kaappi ja nojatuoli. Lauttaan muuttaessa nuori saa itse sisustaa huoneen oman näköisekseen. Huoneen ovi on lukittava, jolloin muilla nuorilla ei ole pääsyä huoneeseen nuoren poissa ollessa. Huonetta ei käytetä muuhun tarkoitukseen nuoren poissaolon aikana.

Nuoren kaverit ja perheenjäsenet ovat tervetulleita vierailemaan yksikköön. Kauempaa tulevien perheiden on mahdollista yöpyä yksikön käytössä olevassa asunnossa muutaman kilometrin päässä.

Lastensuojeluyksikkö Lautta sijaitsee rauhallisella asuinalueella Palokassa, vajaa kymmenen

kilometriä Jyväskylän keskustasta. Kaikki tarvittavat palvelut ja monipuoliset kulkuyhteydet löytyvät yksikön läheisyydestä. Palokan kauppakeskukset ovat kävelymatkan päässä, ja terveyskeskukseen ja sairaalaan on 10 minuutin ajomatka. Yksikön edestä kulkee paikallisbussi.

7.8 Teknologiset ratkaisut

Yksikössä on käytössä ILOQ-lukitusjärjestelmä, joka mahdollistaa kulunvalvonnan avainten käyttöä seuraamalla. Järjestelmä mahdollistaa avaimen käytöstä poistamisen esimerkiksi avaimen kadotessa.

Yksikössä ei ole tallentavaa kameravalvontaa. Yksikön ulko-ovella on kameralla varustettu ovikello.

7.9 Lääkinnälliset laitteet

Lautassa on käytössä yleisiä terveydenhuollon seurantaan liittyviä laitteita, kuten kuume- ja verenpainemittari. Lisäksi yhteiskäytössä Lautta-yksikön kanssa on alkometri. Laiteluettelo on

lääkehoitosuunnitelman liitteenä. Asiakkaiden tarvitsemien apuvälineiden ja terveydenhuollon laitteiden hankinnasta, käytön ohjauksesta ja huollon asianmukaista toteutumisesta vastaavat yksikön sairaanhoitaja Markku Hytönen, markku.hytonen@humana.fi. Terveydenhuollon laitteisiin ja tarvikkeisiin liittyvät vaaratilanneilmoitukset kirjataan Gurufieldiin, jotka yksikön vastaava sairaanhoitaja selvittää ja jalkauttaa työtä tukevan tiedon myös muulle ryhmälle.

8 Asiakastietojen käsittely ja kirjaaminen

8.1 Asiakastietojen käsittely ja asiakastietojärjestelmä

Lastensuojeluyksikkö Lautassa on henkilötietolain 10§:n mukainen rekisteriseloste asiakastietojen dokumentoinnista ja rekisteröinnistä (liite). Henkilöstö perehdytetään osana perehdytysohjelmaa henkilötietojen käsittelyyn ja Humanan tietoturvakäytäntöihin, ja kaikki suorittavat GDPR-koulutuksen vuosittain. Täydennyskoulutusta on saatavilla tarpeen mukaan mm. Skholen kautta. Yksikön johtaja seuraa ja valvoo kirjaamiseen ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvän lainsäädännön, viran- omaismääräysten ja yksikön ohjeiden toteutumista. Tietosuojapoikkeamista tehdään ilmoitukset Gurufieldiin, josta ne ohjautuvat käsiteltäväksi Humanan tietosuojavastaavalle: Ulla Hirvelä, ulla.hirvela@humana.fi.

Sijoituksen päättyessä kaikki lasta koskevat asiakirjat lähetetään lapsen vastuusosiaalityöntekijälle arkistoitavaksi hyvinvointialueen arkistoon ja asiakastiedot poistetaan DomaCare- asiakastietojärjestelmästä.

8.2 Asiakastyön kirjaaminen

Lastensuojeluyksikkö Lautassa on käytössä DomaCare-asiakastietojärjestelmä, johon kirjataan kaikki asiakastyön kirjaukset työntekijäkohtaisilla tunnuksilla. Asiakastyön dokumentointi käsittää päivittäiskirjauksen nuoren arjen tapahtumista, yhteistyömerkinnät lapsen ja nuoren verkostojen kanssa, lääkehoidon, sekä kuukausikoosteiden ja hoito- ja kasvatussuunnitelman laatimisen sekä ylläpidon. Päivittäiskirjaukset tehdään jokaisessa työvuorossa, jolloin kirjaukset ovat ajantasaisia. Työntekijät perehdytetään asiakastietojärjestelmän käyttöön sekä yksikön kirjaamiskäytäntöihin osana perehdytysohjelmaa. Lisäksi työntekijät ovat saaneet lisäkoulutusta eettisestä asiakastyön kirjaamisesta.

9 Selvitys seurannasta ja kehittämisestä

Yksikön pitkän tähtäimen kehittämisen ja seurannan tavoitteita on pohdittu omavalvonnan,

laadun, asiakasprosessien hallinnan, henkilöstön, työn menetelmällisyyden, turvallisuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta.

Yksikössä panostetaan laadukkaaseen asiakasvalintaan niin, että yksikönjohtaja arvioi yhdessä moniammatillisen tiimin kanssa sopiiko asiakas nuoriryhmään ja löytyykö henkilöstöltä riittävää osaamista kyseisen lapsen tuen tarpeisiin vastaamiseksi ja laadukkaan kuntoutustyön tekemiseksi. Laadukas asiakasvalinta ehkäisee isoja ongelmatilanteita, vähentää kielteisiä lieveilmiöitä ja varmistaa, että jokainen pitkäaikaista sijoitusta tarvitseva lapsi saisi ammatillisesti vahvan ja pysyvän arjen kodin.

Kevään 2025 aikana yksikönjohtaja käy vakituisten henkilöstön ja pitkäaikaisten sijaisten kanssa kehityskeskustelut, jonka aikana pohditaan yksilöllistä osaamista, työryhmässä toimimista ja henkilökohtaisen ammatillisen mielenkiinnon kohteita. Hyvin toteutettuna kehityskeskustelut toimivat työntekijää työhön sitouttavana tekijänä, omavalvontaa vahvistavana väylänä, sekä työn laatua tukevana elementtinä.

Lapsille järjestetään helmikuussa 2025 kehittämispäivä, jonka yhteydessä nuoret ovat osallisena hyvän kohtelun suunnitelman päivittämiseen, sekä pääsevät unelmointityökalun kautta vaikuttamaan kesän 2025 isompaan elämykselliseen retkeen.

Työ- ja toimintakulttuurin, sekä työn laadun kehittäminen ja hyvän ylläpitäminen ovat koko vuotta läpileikkaavia tavoitteita. Näihin pyritään laadullisten prosessien vaikuttavuuden arvioinnilla ja prosessinomaisen toteutumisen seurannalla yhdessä työryhmän kanssa, joihin hyvinä alustoina toimivat henkilöstöpalaverit, sekä tiimit. Yksikönjohtaja ja vastaava ohjaaja tapaavat viikoittain vastuutiimissä, joka on myös tärkeä väylä yksikön kokonaistilanteen tarkastelemiselle, sekä mahdollisten kehittämistarpeiden tunnistamiselle. Työnohjauksella kautta etsitään ratkaisuja asiakkaisiin tai työyhteisöön liittyvissä erityiskysymyksissä. Yksikössä otetaan omavalvonnan ja laadun tarkastelun välineeksi käyttöön laatumuistio, joka käydään kuukausittain henkilöstöpalaverissa läpi. Koko työryhmää koulutetaan vuoden 2025 aikana useammalla kokonaisella päivällä trauma- ja kiintymyssuhdetyön erityisosaamisen, sekä päihdetyön osa-alueisiin. MAPA-osaamista kerrataan kouluttajan johdolla tiimien yhteydessä. Vahvistuva ammattitaito ja erilaisten asiakastarpeiden laajempi ymmärrys lisää työn laatua ja tuottaa omavalvonnan näkökulmasta taitoa tarkastella yksikön arkea moniulotteisemmin.

Ensiapuvalmiudesta huolehditaan ensiapukouluttajan johdolla, jotta turvallinen ja tarkoituksenmukainen toiminta poikkeustilanteessa pysyy yllä. Yksikön lääkehoitoa kehitetään suunnitelmallisesti päivittämällä lääkehoitosuunnitelmaa, sekä laatimalla sen rinnalle "pikaopas", josta on nopeasti ja informatiivisesti keskeinen tieto saatavilla. Toimintaterapia-aikaa lisätään suunnitelmallisesti niin, että vuoden 2025 aikana sitä on tarjolla lasten yksilöllisiin toimintakyvyn tuen tarpeisiin vastaamiseksi joka toinen viikko. Dialektisen ja kognitiivisen käyttäytymisterapian avainosaajan tieto-taitoa ylläpidetään ja osaamisen jalkauttamiselle luodaan mahdollisuuksia. Nepsy-valmentajien osaamista jalkautetaan lasten arkeen psykoedukatiivisilla hetkillä, sekä taitoja harjoittelemalla. RAI-avainosaaja jatkaa toimintakyvyn arviointien toteutumisen koordinoimista. Arviointien tuloksia otetaan aktiivisemmin hyötykäyttöön työvälineenä ja osana yksilöllisen kuntoutuspolun suunnittelua. Rajoitustoimenpiteisiin ja lapsikohtaisiin arviointeihin liittyvän erityisymmärryksen vahvistamista jatketaan alueen rajoitustoimenpidevastaavan tuella. Nuutinkolon perhetyön malli vahvistaa vuoden 2025 aikana perhetyön kiinnittymistä osaksi rakenteita, laajentaa systeemistä ymmärrystä, sekä monimuotoistaa viikoittaisen perheyhteistyön

sisällöllistä osuutta. Kuntoutustyöryhmä työskentelyä jatketaan viikoittaisena käytäntönä ja myös vanhemmat pyritään mukaanottamaan suunnitelmallisesti reflektiotyöskentelyyn. Itsenäistymisen portaisiin liittyvä prosessinomainen ja suunnitelmallinen työskentely, sekä sen lapsikohtainen muotoileminen ovat tärkeä osa tulevan vuoden tavoitteita. Yksikköön laaditaan perehdytysopasta osana työn jatkuvuuden varmistamista, sekä laadukkaan perehdytyksen toteuttamista. Pitkäaikaisia sijaisia pyritään sitouttamaan tammikuussa 2025 toteutuvan virkistys aamupäivän ja perehdytyksen merkeissä. Lisäksi kesäsijaisille järjestetään kesäkuussa 2025 MAPA- ja ensiapukoulutusta sisältävä päivä, jotta yksikössä säilyy kantokyky erityistilanteisiin myös vakituisen henkilöstön lomaillessa. Pitkäaikaisten sijaisten sitouttaminen on pysyvämpien aikuissuhteiden, asiakkaiden tarpeiden tuntemisen, toimintakulttuurin ja lainsäädännön ymmärryksen, sekä työn kokonaislaadun kannalta tärkeässä roolissa. Vakituisen henkilöstön työtyytyväisyyteen ja työkykyyn pyritään vaikuttamaan positiivisella ja valmentavalla johtamisella, ergonomisella ja toiveet huomioivalla työvuorosuunnittelulla, työkykyjohtamisella, sekä hyvinvointivalmennuksella. Sitoutumisen ja tyytyväisyyden välineenä toimii myös kulttuuri- ja liikuntaetu, sekä mahdollisuus koko työryhmän kannustinpalkkioiltaan työn tiettyjen osa-alueiden täyttäessä laatuvaatimukset erinomaisella tasolla. Vakitukselle henkilöstölle järjestetään myös kehittämispäivä, jonka yhteydessä on koulutuksellista osuutta, sekä virkistymisen mahdollisuus.

Yksikkökohtaista tietoa palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden kehittämisen tarpeista saadaan henkilöstön tekemistä havainnoista, riskien arvioinnista sekä säännöllisistä asiakaspalautteista nuorilta, perheiltä ja yhteistyökumppaneilta. Yksikön toimintakäytänteiden, laadukasta työtä tukevien rakenteiden, sekä uusien menetelmällisten lähestymistapojen kehittämisessä valjastetaan käyttöön myös koko moniammatillisen tiimin osaaminen. Yhteistyötä korostavien käytäntöjen myötä vahvistetaan työntekijöiden viihtyvyyttä, sekä sitoutuneisuutta tärkeään työhön. Yksikönjohtaja vastaa kehittämistoimien suunnittelusta ja seurannasta, sekä laadun valvonnasta.

Päiväys: 10.01.2025

Allekirjoitus:

Hanna Tyyskä

Yksikönjohtaja: Hanna Tyyskä

10 Muut omavalvontaan liittyvät materiaalit

Yksikölle on laadittu omavalvontaa tukemaan Lääkehoitosuunnitelma, Ruokahuolto ja puhtaanapitosuunnitelma, Hyvän kohtelun suunnitelma, Palo- ja pelastussuunnitelma, Poistumisturvallisuusselvitys, Rajoitustoimenpiteiden käyttämiseen liittyvä ohjeistus, Ohjeet lapsen luvattoman poissaolon varalle, Valmius- ja varautumissuunnitelma häiriötilanteisiin ja

poikkeusolosuhteisiin, sekä Tietosuojan ja tietoturvan omavalvontasuunnitelma, jotka löytyvät yksiköstä.